

Tulevaisuuden työelämä lukiolaisten silmin

Artikkeli 13/2019

Artikkeli 13/2019

Kirjoittajat: Kiira Sarasjärvi, tutkija, Opiskelun ja tutkimuksen säätiö Otus ja Miika Sahamies, erityisasiantuntija Akava

Avainsanat: lukiolaiset, digitaalisuus, globalisaatio, koulutus, työelämä, vuorovaikutus

Päivämäärä: 5.11.2019

Yhteenveto

Tänä vuonna tehtiin ensimmäistä kertaa Lukiolaisbarometri, jossa käsiteltiin myös tulevaisuuden työelämää. Barometriin vastasi yhteensä noin 3 000 lukio-opiskelijaa pääsääntöisesti 1. ja 2. vuosikurssilta ympäri Suomea.

Alustavien tulosten mukaan lukiolaiset korostavat vastauksissaan vuorovaikutusaitoja, ihmisläheisyyttä ja oikeanlaisen osaamisen merkitystä. Nämä korostuivat esimerkiksi koulutuslavalainnoissa sekä työelämän merkitykseen tai menestymiseen liittyvissä kysymyksissä. Myös matkustaminen ulkomailla nähtiin tärkeänä.

Vaikka lukiolaiset osoittivat kiinnostusta matkustamiseen, he vastasivat suhteellisen maltillisesti Suomen EU-jäsenyyttä ja maahanmuuttoa koskeviin kysymyksiin. Digitaalisuus on vahvasti osa nuorten elämää sekä arjessa että opiskelumailmassa. Lukiolaiset käyttävät digitaalisia työympäristöjä ja laitteita pääosin työvälineenä uuden tiedon hankkimiseen sekä sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen. Samoin medialukutaito nousi yhdeksi tulevaisuuden työelämän keskeisistä teemoista.

Akava Works

Akavan tiedontuotanto toimii nimellä Akava Works.

Akava Works tarjoaa monipuolisesti tietosisältöjä raportteina, selvityksinä ja tutkimuksina. Tavoitteenamme on lisäksi herättää yhteiskunnallista keskustelua erityisesti akavalaisille tärkeistä ja ajankohtaisista aiheista. Akava Works -sisällöt eivät ole Akavan virallisia kannanottoja.

Tulevaisuuden työelämä lukiolaisen silmin

Artikkeli 13/2019

Johdanto

Työelämä on murroksessa ja se uudistuu jatkuvasti. Teknologian kehitys sekä vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa on mahdollistanut sekä uusien työpaikkojen että työtapojen kehittymisen. Esimerkiksi etätö on uudistanut käsityksiämme asiantuntijatyöstä, kun fyysisen sijainnin merkitys katoaa. Samoin työnkuvat ovat muuttuneet ja uusia työpaikkoja ja aloja syntyy. Epätietoisuus kehityksestä ja huoli työpaikkojen pysyvyydestä sekä ihmisen korvaaminen robottien tai tekoälysovellusten avulla on ollut jo pitkään keskustelussa suomalaisessa mediassa. Millaisena nuoret, jotka ovat kasvaneet kaiken uuden teknologian keskellä, näkevät tulevaisuuden työelämän?

Ensimmäisen Lukiolaisbarometrin tiedonkeruu aloitettiin keväällä 2019. Kyselyyn vastasi noin 3 000 pääosin 1. ja 2. vuosikurssin lukio-opiskelijaa eri puolilta Suomea. Barometrissa kysyttiin lukiolaisilta muun muassa heidän mielipiteitään ja arvojaan työelämästä ja heidän arviotaan sen tulevaisuudesta sekä suhtautumistaan siihen. Tiedonkeruun ja analysoinnin toteutti Opiskelun ja tutkimuksen säätiö Otus. Tutkimuksen rahoittivat Suomen Lukiolaisten Liitto, opetus- ja kulttuuriministeriö ja Akava. Muina yhteistyökumppaneina toimivat Opetushallitus ja Helsingin yliopisto.

Lopullinen raportti julkaistaan loppusyksystä.

Lukiolaiset korostavat ihmisläheisyyttä ja vuorovaikutustaitoja

Lukiolaiset korostivat ihmisläheisyyttä ja vuorovaikutustaitoja tulevaisuuden työelämässä. Kun nuorilta kysyttiin, millaisia asioita he tahtovat tehdä työkseen tulevaisuudessa, yli puolet (51 prosenttia) ilmoitti haluavansa tehdä töitä ihmisten kanssa (Kuvio 1). Tämän lisäksi yli kolmasosa (35 prosenttia) lukiolaisista ilmoitti toiveekseen halun auttaa ihmisiä (Kuvio 1).

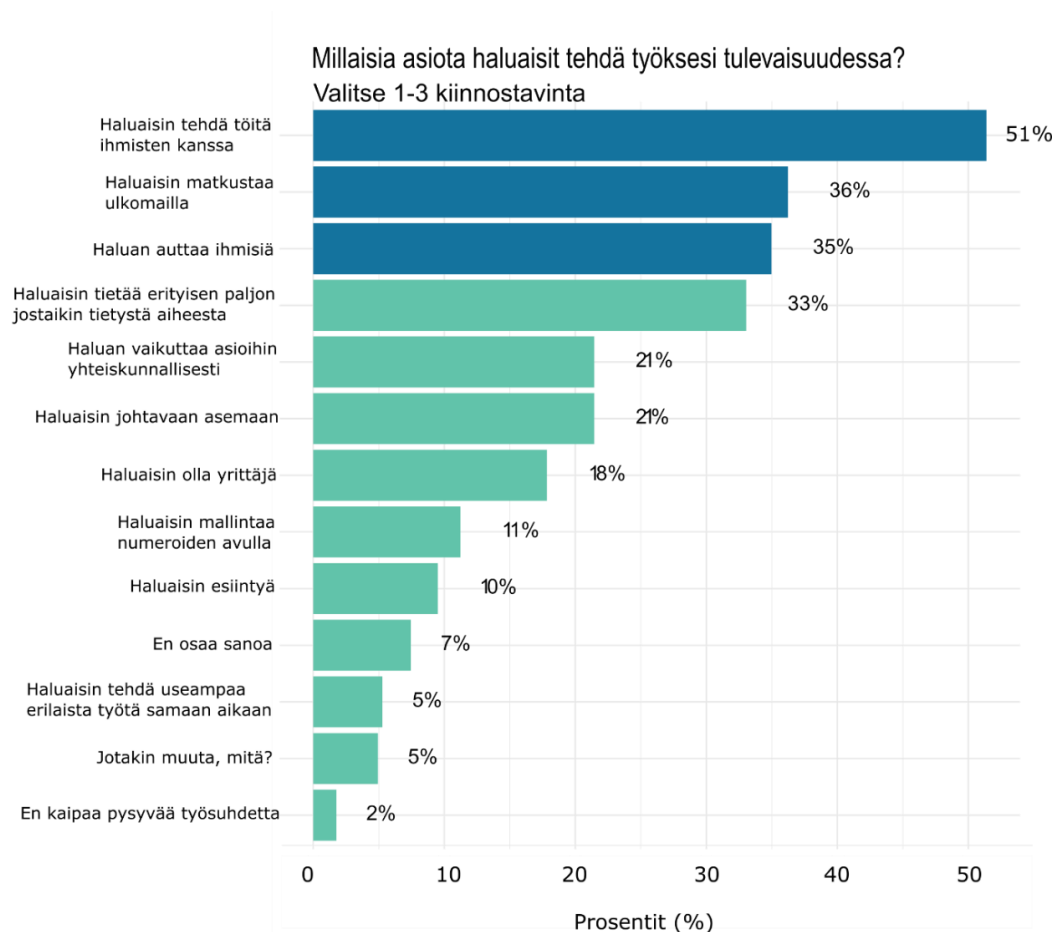
Ihmisläheisyys näkyi myös, kun lukiolaisilta kysyttiin kolmea kiinnostavinta koulutusala. Heistä 31 prosenttia kertoi olevansa kiinnostunut terveys- ja hyvinvointialasta. Kyselyssä oli erotettu sosiaalialat terveys- ja hyvinvointialoista. Jos ne olisivat yhtenä luokkana, tämä nostaisi kiinnostusta terveys- ja hyvinvointialaan vielä hieman lisää. Toiseksi suosituin oli yhteiskunnallinen ala, josta vähän alle 30 prosenttia (28 prosenttia) vastanneista oli kiinnostunut. Kolmanneksi suosituin (27 prosenttia) oli kauppa, hallinto ja oikeustieteellinen ala. Suosituimmista aloista jäivät taakse vain muutamalla prosentilla tekniikan alat (26 prosenttia), humanismi ja taidealat (25 prosenttia) sekä luonnontieteet (24 prosenttia).

Kysymyksen yhteydessä mainittiin aloilta muutamia esimerkkiammatteja, kuten lääkäri, sairaanhoitaja (terveys- ja hyvinvointialat), sosionomi (sosiaaliala), psykologi ja

kansantaloustiede (yhteiskunnalliset alat), liiketalous, johdon assistentti (kauppa, hallinto ja oikeustieteelliset alat), matematiikka, fysiikka (luonnontieteet). Esimerkit ammateista ovat voineet ohjata lukiolaista valitsemaan tiettyjä aloja.

Vuorovaikutustaitojen merkitys nousi esiin lukiolaisten vastauksissa. Kun heitä pyydettiin ajattelemaan maailmaa parinkymmenen vuoden päähän, yli puolet (66 prosenttia) vastanneista uskoi vuorovaikutustaitojen olevan yhä tärkeämpiä (kuvio 3). Tämän lisäksi 87 prosenttia vastanneista piti vuorovaikutustaitoja joko tärkeinä (43 prosenttia) tai erittäin tärkeinä (44 prosenttia) taitoina työelämässä menestymiseksi (kuvio 2).

Lukiolaiset vaikuttavat olevan pääosin kiinnostuneita ihmisläheisistä koulutusaloista, kuten terveys- ja hyvinvointialoista. Samoin he korostavat vuorovaikutustaitoja työelämässä.

Kuvio 1. Millaisia asioita haluaisit tehdä työksesi tulevaisuudessa? Vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon (1–3). Kyselyssä lukiolaiset vastasivat joko [0=En] tai [1=Kyllä]. Prosentit ovat ”[Kyllä=1]” vastanneiden osuus kaikista vastanneista (n=3017).

Maltillisen globalisoitumisen merkitys tulevaisuudessa

Suomi on kansainvälistynyt huomattavasti. EU:n tuoma vapaa liikkuvuus mahdollistaa vapaa- ja työmatkailun aiempaa helpommin. Lukiolaisbarometrissa kysyttiin opiskelijoiden mielipiteitä Suomen EU-jäsenyydestä ja maahanmuutosta.

Suurin osa lukiolaisista pitää Suomen EU-jäsenyyttä pääosin hyvänä asiana. Mielipidettä mitattiin 0–10 asteikolla, jossa 0 kuvasti vaihtoehtoa ”EU-jäsenyys on Suomelle huono asia” ja 10 ”EU-jäsenyys on Suomelle hyvä asia”. Alustavien tulosten mukaan Suomen EU:n jäsenyyttä piti hyvänä asiana 67 prosenttia (arvot 6–10), joista noin joka neljäs oli ilmoittanut vastauksekseen korkeimman arvon. Melkein joka viides (19 prosenttia) ilmoitti kannakseen ”neutraali” (arvo 5), mikä oli toiseksi yleisin vastaus. Vastaaajista 13 prosenttia puolestaan piti Suomen EU-jäsenyyttä huonona asiana (arvot 0–4).

Kun lukiolaisilta kysyttiin mielipidettä Suomeen kohdistuvasta maahanmuutosta ja sen vaikutuksesta Suomessa elämiseen, yleisin vastaus oli ”neutraali” (arvo 5). Toisin sanoen noin joka viides (23 prosenttia) vastanneista ei katsonut maahanmuuton tekevän Suomesta huonompaa tai parempaa paikkaa asua. Muuten vastaukset jakautuivat suhteellisen tasaisesti noin 7–9 prosentin osuuksiin. Ne kallistuivat hieman maahanmuuton puolelle: 36 prosenttia näki maahanmuuton tekevän Suomesta huonomman paikan asua (arvot 0–4), kun taas 41 prosenttia näki maahanmuuton tekevän Suomesta paremman paikan asua (arvot 6–10). Kielteisesti maahanmuuttoon suhtautuvat jakautuivat ääripäihin: vähän alle 10 prosenttia vastasi joko 0 ”Maahanmuutto tekee Suomesta huonomman paikan asua”, kun taas 9 prosenttia ilmoitti arvon 4, joka on hyvin lähellä ”neutraalia” arvoa. Maahanmuuttoon myönteisesti suhtautuvat hillitymmän. Prosentuaalinen osuus pienenee mitä ”positiivisemmaksi” opiskelija kokee maahanmuuton: 9 prosenttia ilmoitti arvon 6, kun taas arvon 10 ”Maahanmuutto tekee Suomesta paremman paikan asua” oli antanut 6 prosenttia vastanneista.

Näyttäisi siis, että lukiolaiset ovat suhteellisen varovaisia mielipiteissään maahanmuutosta. Noin puolet sijoittuvat asteikossa noin puoliväliin (arvot 3–7), kun loput puolet jakautuu jompaankumpaan ääripäähän. Tämä voi johtua esimerkiksi lukiolaisten asenteista tai tiedonpuutteesta.

Lukiolaiset näkevät kansainvälisyyden osana työelämää. Kun lukiolaisilta kysyttiin, mitä he tahtovat tehdä työkseen tulevaisuudessa, yli kolmasosa (36 prosenttia) heistä ilmoitti myös tahtovansa matkustaa ulkomailla. Tämä oli myös kysymyksen toiseksi suosituin vastaus (Kuvio 1).

Lukiolaiset näyttävät olevan maltillisesti kansainvälisyyden ja globalisaation kannattajia. Enemmistö pitää Euroopan unionia hyvänä asiana ja yli kolmasosa haluaa matkustaa osana työtään tulevaisuudessa. Kuitenkin maahanmuuttoon liittyvässä kysymyksessä lukiolaiset olivat hiukan jakautuneita vastauksissaan.

Lukiolaiset korostavat koulutuksen ja osaamisen merkitystä

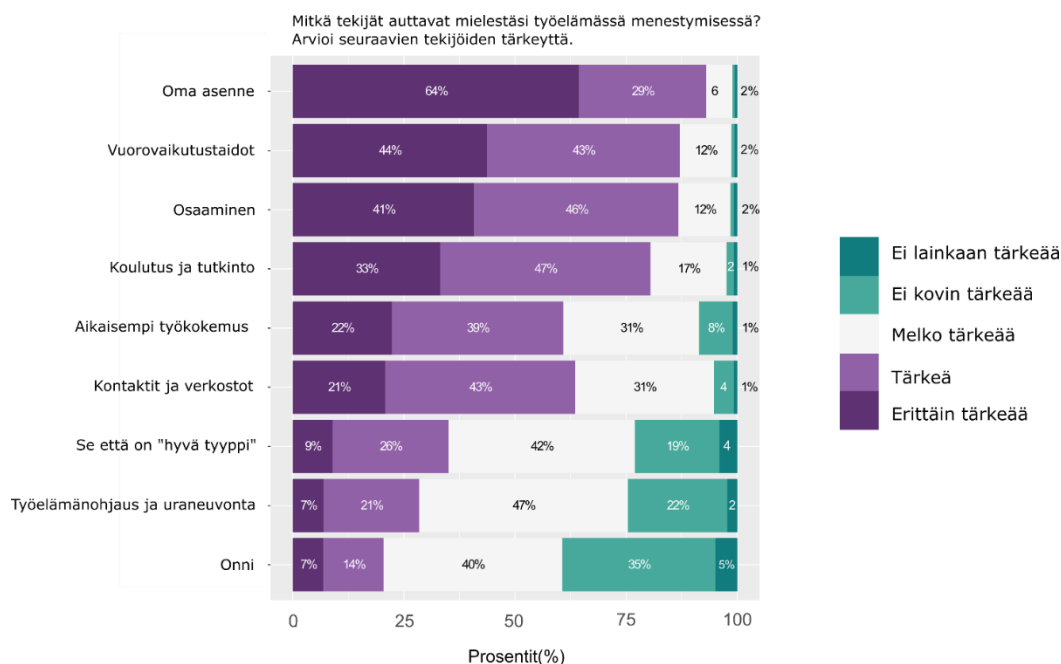
Lukiolaiset korostivat vastauksissaan koulutuksen ja osaamisen merkitystä tulevaisuudessa. Kun lukiolaisia pyydettiin ajattelemaan maailmaa parikymmentä vuotta eteenpäin, yli puolet (66 prosenttia) vastanneista katsoi korkeakoulutuksen merkityksen korostuvan tulevaisuudessa melko tai erittäin todennäköisesti (Kuvio 3). Noin joka kolmas (33 prosenttia) vastaajista ilmoitti haluavansa tietää erityisen paljon jostakin erityisestä aiheesta tulevaisuuden työelämässä (Kuvio 1).

Lukiolaisilta kysyttiin myös mielipidettä työelämässä menestymisestä (Kuvio 2). Suurin osa piti joko tärkeänä tai erittäin tärkeänä omaa asennetta (93 prosenttia), osaamista (87 prosenttia) sekä koulutuksen ja tutkinnon merkitystä (80 prosenttia). Samoin yli puolet (61 prosenttia) piti aikaisempaa työkokemusta sekä oikeita kontakteja ja verkostoja (64 prosenttia) tärkeinä tai erittäin tärkeinä menestymisen kannalta. Noin joka kolmas (35 prosenttia) katsoi, että tärkeä tai erittäin tärkeä osa menestymisestä on olla ”hyvä tyyppi” sekä työelämä- ja uraneuvonta (28 prosenttia). Onnella ei arvioitu olevan niin suurta merkitystä työelämässä menestymiselle.

Lukiolaiset painottavat vastauksissaan sisäisiä vahvuuksia, kuten omaa asennetta ja osaamista, työelämässä menestymisessä. Samoin muiden kanssa toimeen tuleminen koetaan erityisen tärkeäksi. Lisäksi yli puolet (64 prosenttia) lukiolaisista kokee, että erilaiset kontaktit ja verkostot ovat tärkeitä tai erittäin tärkeitä.

Lukiolaisten työelämäasenteita koskevat tulokset ovat samansuuntaisia kuin Akavan korkeakoulutetuille tekemässä tutkimuksessa (2018).¹ Tutkimuksessa 18–35-vuotiaat nuoret aikuiset arvostivat vahvasti työntekoa ja korostivat yksilön vastuuta itsestä niin oman työllistymisen kannalta kuin yleisesti yhteiskunnassa. Usko omiin vaikuttamismahdollisuuksiin oli vahva.

¹ Akava Works -artikkeli: Kansainvälisyys on monelle millennialille itsestäanselvyys <https://akavaworks.fi/julkaisut/artikkelit/kansainvalisyys-on-monelle-millennialille-itsestaanselvyys/>

Kuvio 2. Mitkä tekijät auttavat mielestäsi työelämässä menestymisessä? Arvioi seuraavien tekijöiden tärkeyttä. Prosentit on laskettu jokaiselle tekijälle erikseen. Oma asenne (n=2953), Vuorovaikutustaidot (n=2947), Osaaminen (n=2953), Koulutus ja tutkinto (n=2943), Aikaisempi työkokemus (n=2934), Kontaktit ja verkostot (n=2941), Se että on "hyvä tyyppi" (n=2941), Työelämänohjaus ja uraneuvonta (n=2930), Onni (n=2945)

Lukiolaiset toivovat pysyvyyttä tulevaisuuden työelämältä

Toinen työelämään liittyvä asia, joka nousi alustavista tutkimuksista esille, oli pysyvyyden ja turvallisuuden tunne ja sen merkitys työelämässä. Kun lukiolaisia pyydettiin ajattelemaan työelämää parinkymmenen vuoden päähän, 40 prosenttia piti työpaikan tai alan vaihtamista useaan kertaan työuran aikana todennäköisenä (Kuvio 3). Toisaalta melkein sama osuus (38 prosenttia) valitsi "neutraalin vaihtoehdon". Noin joka viides (22 prosenttia) ei uskonut alan vaihtamisen olevan todennäköistä heidän työuransa aikana. Kuitenkin vain muutama prosentti lukiolaisista ilmoitti tulevaisuudessa haluavansa tehdä useampaa työtä samanaikaisesti (5 prosenttia) tai etteivät kaipaa pysyvää työsuhdetta (2 prosenttia) (Kuvio 1).

Kuten alustavista tuloksista selvisi, lukiolaiset kokevat työpaikan ja alanvaihdoksen jokseenkin todennäköisenä. Lukiolaiset näyttävät kuitenkin – ainakin epäsuorasti – arvostavan pysyvyyttä ja yhdenmukaisuutta työelämässä.

Lukiolaiset näkevät digitaalisuuden jokapäiväisenä työvälineenä

Digitaalinen oppiminen

Pääsääntöisesti lukiot tekevät hyvää työtä oppimisen digitalisoimisen toteuttamiseksi. Yli 80 prosenttia (81 prosenttia) on sitä mieltä, että opetuksessa hyödynnetään sujuvasti

digitaalisia laitteita. Samoin 74 prosenttia kokee, että lukiossa tuetaan nykyaikaisten tieto- ja viestintäteknisten taitojen oppimista. Itse opiskelussa lukiolaiset käyttävät useita digitaalisia ympäristöjä, palveluja tai materiaaleja. Esimerkiksi 85 prosenttia vastaajista kertovat käyttävänsä Wilmaa päivittäin opiskeluunsa. Noin puolet ilmoittivat taas käyttävänsä opiskeluunsa ainakin viikoittain muita oppimisalustoja, kuten Peda.net, Moodle (56 prosenttia), videopalveluita (47 prosenttia) tai wiki- tai blogipalveluita (44 prosenttia). Wilman lisäksi videopalvelut vaikuttavat olevan yleisin oppimisympäristö lukiolaisille, sillä vain 5 prosenttia ilmoitti, ettei ole koskaan käyttänyt videopalveluita oppimiseen. Myös sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin liittyviä ohjelmistoja, kuten Abittia, käytetään ahkerasti, joskin käyttö on hiukan harvempaa. Vastaajista 60 prosenttia ilmoitti käyttävänsä ohjelmistoa kuukausittain ja vain 5 prosenttia ilmoitti, ettei ole koskaan käyttänyt tämän tällaisia ohjelmistoja.

Vähiten opiskeluun käytetään pelejä tai simulaatioita, e-kirjoja ja sosiaalisen median tai viestisovelluspalveluja. Kuitenkin 75 prosenttia ilmoitti seuraavansa aktiivisesti sosiaalista mediaa. Pelitottumukset olivat riippuvaisia sukupuolesta. Pojat pelaavat pelejä tyttöjä huomattavasti enemmän niin vapaa-ajalla kuin myös opiskelussa. Vaikka lukiolaiset eivät ilmoittaneetkaan pelaavansa paljon pelejä osana lukio-opintoja, palveluiden käyttö voi olla epäsuorassa yhteydessä oppimiseen.

Lukiolaiset käyttävät siis päivittäin moninaisia digitaalisia välineitä oppimisessaan. Samoin lukiot ovat tuoneet digitaaliset ympäristöt osaksi oppimista.

Digitaaliset taidot

Lukiolaiset vaikuttavat omaksuneen digitaalisen opiskelutavan. Selvä enemmistö (64 prosenttia) oli sitä mieltä, että he kirjoittavat mieluummin koneella kuin käsin. Opiskelijoista 44 prosenttia kokee oppivansa paremmin kuuntelemalla tai katselemalla oppimateriaaleja kuin lukemalla ja 35 prosenttia ilmoitti olevansa ”neutraali” (ei samaa eikä eri mieltä). Yli puolet (63 prosenttia) lukiolaisista lukee edelleen mieluummin vielä kirjasta tai lehdestä kuin tietokoneelta.

Kun lukiolaisilta kysyttiin digitaalisista taidoista, noin 80 prosenttia (79 prosenttia) arvioi osaavansa käyttää sujuvasti yleisempiä toimisto-ohjelmia. Kuitenkin spesifimmissä taidoissa lukiolaiset eivät kokeneet itseään erityisen taitaviksi. Esimerkiksi kuvien, videoiden tai musiikin tekemisessä ja editoimisessa noin joka viides (23 prosenttia) koki itsensä taitavaksi ja 11 prosenttia katsoi osaavansa tehdä ja päivittää verkkosivuja. Samoin koodaamisessa vain 5 prosenttia kategorisoi itsensä taitavaksi.

Tulokset voivat olla jopa hiukan yllättäviä, sillä digitaalisuuden on katsottu olevan millenniaaleille erittäin tärkeää. Tuloksiin voi tuki vaikuttaa, että monet kysymykset oli asetettu ”Olen taitava ...” eikä ”Minä osaan ...” -muotoon. Nuori on voinut verrata itseään ikätovereihin tai ammattilaisiin. Toisaalta tulokset voivat viestiä siitä, etteivät nuoret välttämättä ohjautu digitaalisten taitojen kehittämiseen, ellei koulutuksessa sitä vaadita.

Digitaalisten laitteiden käyttö

Yleisellä tasolla lukiolaiset käyttävät aktiivisesti digitalisaation tuomia välineitä osana oppimista ja jokapäiväistä elämää. Suurin osa lukiolaisista on myös suhteellisen myönteisiä digitaalisuutta kohtaan eikä koe sen esimerkiksi olevan haitaksi heidän elämässään. Esimerkiksi 60 prosenttia katsoo kykenevänsä hallitsemaan ja

rajoittamaan älypuhelimien ja somen käyttöään, kun noin joka kymmenes (12 prosenttia) kokee sen haasteelliseksi.

Samoin noin joka viides katsoo netistä ja sosiaalisesta mediasta olevan haittaa vuorokausirytmeihin (23 prosenttia) ja opintoihin (19 prosenttia). Suurin osa (64 prosenttia) kuitenkin kokee netin tai somen auttavan sosiaalisten suhteiden ylläpidossa. Yli puolet lukiolaisista ilmoitti, etteivät koe netissä viettämänsä ajan aiheuttavan ongelmia ihmissuhteissaan (63 prosenttia) tai että heitä ei ole kiusattu sosiaalisessa mediassa (77 prosenttia). Kysymyksessä käytettiin 5-portaista asteikkoa, jossa 1 oli ”Ei lainkaan tai Ei koskaan” ja 5 ”Paljon”.

Vaikka suurin osa lukiolaista ei ole kokenut kiusaamista tai verkon aiheuttavan ongelmia ihmissuhteisiin, kuitenkin 37 prosenttia ja 23 prosenttia on kokenut somen aiheuttavan ongelmia ihmissuhteissaan tai he ovat kokeneet nettikiusaamista. Näistä noin 3–4 prosenttia koki netin luovan paljon ongelmia (arvot 5 ja 4) ja loput olivat kokeneet jonkin verran ongelmia (arvot 2 ja 3).

Nuoret eivät kuitenkaan vaikuta julkaisevan tai tuottavan sisältöä sosiaaliseen mediaan erityisen paljon, vaan vastausvaihtoehdot jakautuvat suhteellisen tasaisesti kategorioiden (1–5) välillä. Samoin uusien sovellusten etsiminen ja kokeileminen jakautuu suhteellisen tasaisesti eri vaihtoehtojen välillä. Vain 14 prosenttia ilmoitti, että myös aktiivisesti mittaa tai seuraa itseään verkkoon yhteydessä olevilla älylaitteilla. Suurin osa lukiolaisista (76 prosenttia) ilmoitti käyttävänsä verkkoa jatkuvasti tiedon hakemiseen ja uuden oppimiseen.

Lukiolaiset vaikuttavat omaksuneen digitaalisen ympäristön osana opintoja ja arkipäivää. Toisaalta digitaaliset erityistaidot, kuten koodaaminen tai kuvienmuokkaaminen, vaikuttaa olevan vielä suhteellisen vähäistä lukiolaisten joukossa. Samoin suurin osa lukiolaisista ei koe digitalisaation olevan heille erityisesti haitaksi. Lukiolaisbarometrin mukaan moni ei myöskään aktiivisesti julkaise materiaalia sosiaaliseen mediaan tai seuraa omaa suoriutumistaan älylaitteilla.

Lukiolaisbarometrin alustavien tulosten perusteella näyttäisi enemmän siltä, että lukiolaiset käyttävät verkkoa ja digitaalisia palveluja siinä missä muutkin. Samoin digitaalisten palveluiden tai verkon käyttö mielletään enimmäkseen työkaluksi, jonka avulla yksilö etsii tietoa.

Medialukutaito ja digitaalisuus tulevaisuuden työelämässä

Noin 90 prosenttia (89 prosenttia) lukiolaisista arvioi, että data- ja medialukutaidon merkitys kasvaa tulevaisuudessa (Kuvio 3). Toisaalta tällä hetkellä noin puolet (47 prosenttia) lukiolaisista ei osannut sanoa (arvo 3) pitävätkö he muita verkon ja sosiaalisen median käyttäjiä luotettavina.

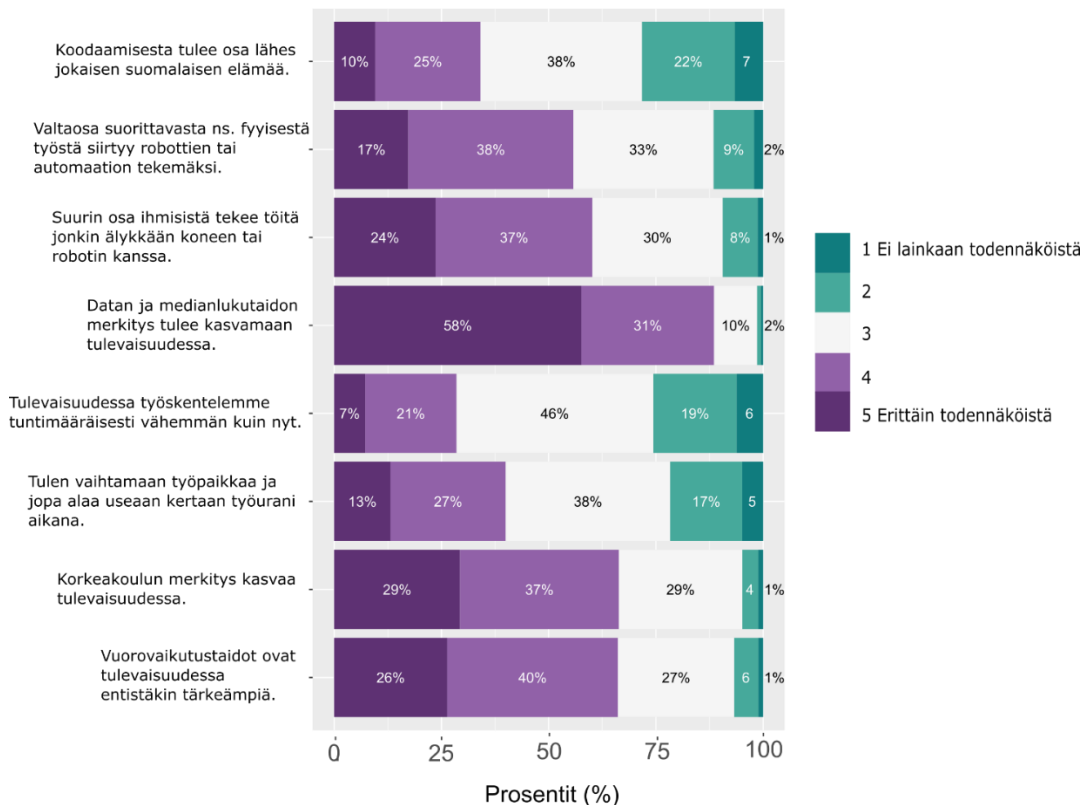
Kysyttäessä koodaamisen merkityksestä tulevaisuuden työelämässä Suomessa lukiolaiset jakautuivat selkeisiin ryhmiin (Kuvio 3). Lähes kolmasosa lukiolaisista uskoo koodaamisen olevan osa lähes jokaisen suomalaisen elämää joko todennäköisesti (35 prosenttia) tai epätodennäköisesti (29 prosenttia). Kuitenkin suurin osa, 38 prosenttia, ei kuitenkaan ottanut kantaa kumpaakaan suuntaan (kuvio 3).

Vastaavasti yli puolet (55 prosenttia) lukiolaisista pitää todennäköisenä, että valtaosa ns. fyysisestä työstä siirtyy robottien sekä automaation tekemäksi tulevaisuudessa (Kuvio 3). Noin kolmasosa (33 prosenttia) oli ”neutraalilla” kannalla (arvo 3) ja 11

prosenttia ei koe väittämää todennäköisenä (kuvio 3). Samoin yli 60 prosenttia (61 prosenttia) kokee, että tulevaisuudessa suurin osa ihmisistä tekee töitä jonkin älykkään koneen tai robotin kanssa (Kuvio 3). Kolmasosa (30 prosenttia) ilmoitti pitävänsä väitettä ”neutraalina” (arvo 3) ja 9 prosenttia ilmoitti, ettei koe väittämää todennäköisenä (kuvio 3).

Pieni enemmistö lukiolaisista näyttäisi uskovan robottien ja automaation kehitykseen tulevaisuudessa. Toisaalta koodaamisen osuus tulevaisuudessa näyttää jakavan mielipiteitä, ja sen todennäköisyys nähdään hieman pienempänä kuin robotiikan ja automaation.

Ajattele maailmaa parikymmentä vuotta eteenpäin. Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuutta ja työelämää koskevia väitteitä?

Kuvio 3. Ajattele maailmaa parikymmentä vuotta eteenpäin. Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuutta ja työelämää koskevia väitteitä? Kysymysten vastaajien frekvenssit ylemmästä alempaan: n=2984, n=2988, n=2985, n=2977, n=2976, n=2988, n=2978, n=2981

Johtopäätöksiä

Lukiolaisbarometri 2019 alustavien tuloksien perusteella voi havaita, kuinka nykypäivän lukiolaiset ovat kasvaneet digitalisaation ja EU-jäsenyyden valtavirrassa, mutta arvostavat edelleen samoja asioita kuin aikaisemmat sukupolvet.

Vaikka digitalisaatio on tullut osaksi melkein jokaisen ihmisen elämää Suomessa, Lukiolaisbarometrin tuloksissa on havaittavissa pientä vastareaktiota. Tuloksista korostuu ihmisläheisyys, auttamisen tahto ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Vaikka kyselyssä ei suoraan kysytty lukiolaisten kantaa kansainvälisyyteen, EU-myönteisyyteen

voidaan tulkita epäsuorana myönteisyytenä avoimemmalle ja monimuotoisemmalle Suomelle.

Oikeanlainen osaaminen ja oikea asenne nousi esille Lukiolaisbarometrin alustavista tuloksista. Lukiolaiset korostavat yksilön sisäisiä ominaisuuksia, kuten asennetta ja taitoja, esimerkiksi onnen tai muualta saadun ohjauksen sijaan. Lukiolaiset näyttävän kaipaavan kuitenkin tietynlaista pysyvyyttä ja varmuutta jatkuvasti muuttuvan maailman rinnalle.

Yhteenvedona voi todeta, että Suomessa näyttäisi olevan pääosin avoimia ja ennakkoluulottomia lukiolaisia.